

48. SYMPOZJUM SPELEOLOGICZNE

Kletno 16-19.10.2014

*Pod patronatem Wojewody Dolnośląskiego Pana Tomasza Smolarza
Pod patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego Pana Cezarego Przybylskiego
Pod patronatem Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, Prof. dr hab. Marka Bojarskiego
Dziekana Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego
Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
Dyrektora Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych
Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego*

**DOLNY
ŚLĄSK**

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Uniwersytet
Wrocławski

DOLNOŚLĄSKI ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU

KOMUNIKAT 2

ORGANIZATORZY SYMPOZJUM

Sekcja Speleologiczna
Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika
Wydział Nauk Biologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego
Instytut Geologii PAN w Warszawie
Česká Speleologická Společnost
Sekcja Speleologiczna „Niedźwiedzie”
Řehák - Speleo
Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego
Instytut Ochrony Przyrody PAN Kraków
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu
Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych
Sekcja Grotołazów Wrocław

KOMITET ORGANIZACYJNY

Krzysztof Stefaniak
Urszula Ratajczak
Michał Gąsiorowski
Anna Jędruch
Szymon Kostka
Anna Haczek
Marek Markowski
Josef Řehák
Stanislav Řehák
Dariusz Data
Elżbieta Dumnicka
Michał Gradziński
Helena Hercman
Wojciech Wróblewski

STRONA SYMPOZJUM:

<http://www.ing.uj.edu.pl/speleo>

The background of the page is a photograph of a cave interior. The cave walls are covered in various rock formations, including stalactites and stalagmites. The lighting is dim, with a person standing in the distance on the left side, providing a sense of scale to the cavernous space. The overall tone is dark and atmospheric.

Szanowni Państwo!

Bardzo nam miło, że inicjatywa zorganizowania 48 Sympozjum Speleologicznego w Kletnie spotkała się z tak żywym odzewem środowisk naukowych i speleologicznych nie tylko z kraju ale także z zagranicy. Na dzień dzisiejszy zostało zarejestrowanych ponad 100 aktywnych uczestników. Została także zgłoszona bardzo duża liczba referatów, komunikatów i posterów.

Z opóźnieniem spowodowanym tym, że do ostatnich godzin nadchodziły zgłoszenia i abstrakty wystąpień przesyłamy na Państwa ręce drugi komunikat.

**Do zobaczenia w Masywie Śnieżnika
Organizatorzy**

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM SESJI W DNIU 17.10.2014

UROCZYSTE OTWRCIE 9.00-9.30 (Prowadzący Dr Krzysztof Stefaniak)			
PALEONTOLOGIA I ARCHEOLOGIA Prowadzący Prof. dr hab. Adam Nadachowski			
NAZWISKO IMIĘ	GODZINA	AUTORZY	TYTUŁ
MACKIEWICZ PAWEŁ	9.30-9.45	Paweł Mackiewicz, Mateusz Baca, Danijela Popović, Anna Stankovic, Krzysztof Stefaniak, Paweł Socha, Adrian Marciszak, Piotr Węgleński, Adam Nadachowski	Znaczenie analiz kopalnego DNA.
BACA MATEUSZ	9.45-10.00	Mateusz Baca, Paweł Socha, Adam Nadachowski, Pavel Kosintsev, Dymitr Ponomarev, Pavel Nikolsky, Anna Stankovic, Piotr Węgleński	Analizy filochronologiczne sugerują skomplikowaną historię późno plejstocenijskich populacji leminga obrożnego (<i>Dicrostonyx torquatus</i>) w Europie.
MARCISZAK ADRIAN	10.00-10.15	Adrian Marciszak, Wiktoria Gornig, Zbigniew Jakubiec	Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> Linnaeus, 1758 w Polsce.
ROBLIČKOVÁ MARTINA	10.15-10.30	Vlastislav Káňa, Martina Roblíčková	Barová Cave in Moravian Karst (Czech Republic), Palaeontological Excavations.
ZARZECKA-SZUBIŃSKA KATARZYNA	10.30-10.45	Katarzyna Zarzecka-Szubińska., Grzegorz Lipecki., Krzysztof Sobczyk., Paweł Valde-Nowak., Adrian Marciszak	Biochronologia niedźwiedzi z jaskini Ciemnej w Ojcowie.
GRELOWSKA MARIA	10.45-11.00	Maria Grelowska	Organizacja przestrzeni środkowopaleolitycznych stanowisk jaskiniowych w Europie Środkowej.

BIOSPELEOLOGIA**Prowadzący Dr hab. Elżbieta Dumnicka**

ANDREJCZUK WIACZESŁAW	11.00- 11.15	Andrejczuk Wiaczesław, Jakub Wojkowski, Zbigniew Caputa	Mikroorganizmy w powietrzu labiryntowych jaskiń hypogenicznych: studium przypadku - Jaskinia Zoluszka, Ukraina-Mołdowa.
OGÓREK RAFAŁ	11.15- 11.45	Rafał Ogórek, Mariusz Dyląg, Wojciech Pusz	Wykwity grzybowe na skałach w Jaskini Driny (Małe Karpaty, Słowacja.
PUSZ WOJCIECH	11.45- 12.00	Pusz Wojciech, Ogórek Rafał	Sztolnie jako obiekt badań speleomikologicznych.

PRZERWA KAWOWA 12.00-12.15**GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA****Prowadzący Prof. dr hab. Helena Hercman**

BOSAK PAVEL	12.15- 12.30	Pavel Bosak	Na Pamezi Cave (North Moravia, Czech Republic):new ascending speleogenetical model
LULA ANNA	12.30- 12.45	Anna Lula	Wżery korozyjne na powierzchniach wapieni skalistych jury górnej
MARGIELEWSKI WŁODZIMIERZ	12.45- 13.00	Włodzimierz Margielewski, Jan Urban	Geneza i klasyfikacja jaskiń związanych z ruchami masowymi - nowe spojrzenie
SZCZYGIEŁ JACEK	13.00- 13.15	Jacek Szczygieł	Czwartorzędowe uskoki w jaskiniach tatrzańskich
SOBCZYK ARTUR	13.15- 13.30	Artur Sobczyk, Marek Kasprzak	Nowoodkryte partie Mastodonta w Jaskini Niedźwiedziej w świetle badań geologicznych i pomiarów geofizycznych ERT/GPR – wyniki wstępne oraz dalsze perspektywy badawcze

WRĘCZNIĘ MEDALU im. Marii Markowicz-Lohinowicz 13.30-14.00**OBIAD 14.00-15.00****DATOWANIA****Prowadzący Prof. dr hab. Pavel Bosak**

GAŚSIOROWSKI MICHAŁ	15.00-15.15	Michał Gaśsiorowski, Helena Hercman, Michał Gradziński, Jaroslav Stankovic	Pierwsze datowania uranowotorowe nacieków z Jaskini Krásnohorskiej (Południowa Słowacja)
KICIŃSKA DITTA	15.15-15.30	Ditta Kicińska, Helena Hercman	Pierwsze datowania nacieków jaskiniowych metodą uranowotorową w Górach Prokletije (Czarnogóra)
PAWLAK JACEK	15.30-16.00	Jacek Pawlak, Helena Hercman	Zapis składu $\delta^{18}\text{O}$ i $\delta^{13}\text{C}$ dla nacieku z jaskini Orlova Chuka

EKSPLORACJA**Prowadzący Dr hab. Michał Gradziński**

KOSTKA SZYMON	16.00-16.15	Szymon Kostka, Dariusz Data, Anna Haczek, Marek Markowski	Najnowsze odkrycia w jaskini Niedźwiedziej oraz perspektywy udostępnienia
KICIŃSKA DITTA	16.15-16.30	Ditta Kicińska, Krzysztof Najdek	Działalność eksploracyjna w jaskiniach Gór Prokletije (Czarnogóra)
MAKOLSKI KRZYSZTOF	16.30-16.45	Krzysztof Mąkowski, Mirosław Kaczalek, Szymon, Kostka	Próba powiązania ciągów korytarzy i sal jaskiniowych z powierzchnią terenu w rejonie jaskini Niedźwiedziej
SŁUPIŃSKA MAGDALENA	16.45-17.00	Magdalena Słupińska, Mariusz Polok	Wyprawy polskich grotolazów - kataster

SZYNKIEWICZ ADAM	17.00-17.15	Adam Szyrkiewicz	Możliwości wykorzystania radaru do penetracji gruntu (GPR) w badaniach Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie
TOMASIAK ZENON KRZYSZTOF	17.15-17.30	Zenon Krzysztof Tomasiak	Badania własne wartości grotolazów
PRZERWA KAWOWA 17.30-17.45			

WODY PODZIEMNE i KLIMAT Prowadzący dr hab. Michał Gradziński			
POLONIUS ADAM	17.45-18.00	Jacek Rózkowski, Dorota Grabala, Adam Polonius	Największe ujęcia studzienne wód krasowych w Polsce
KORZYSTKA –MUSKAŁA MAGDALENA	18.00-18.15	Magdalena Korzystka-Muskała, Tymoteusz Sawiński, Jacek Piasecki, Jiri Hebelka, Jan Zelinka	Wpływ działalności człowieka na system klimatyczny jaskiń udostępnionych dla turystów – wybrane zagadnienia
KOMUNIKATY Prowadzący dr hab. Michał Gradziński			
BARCZYK GRZEGORZ	18.15-18.25 komunikat	Barczyk Grzegorz	Próby transgenicznego barwienia przepływów krasowych w obrębie wychodni serii wierchowych rejonu Kasprowy Wierch - Skrajna Turnia (Tatry Zachodnie)
DUMNICKA ELŻBIETA	18.25-18.35 komunikat	Elżbieta Dumnicka	Pochodzenie stygobiontycznych skąposzczetów (Oligochaeta) w wodach podziemnych Polski
KLASSEK GRZEGORZ	18.35-18.45 komunikat	Klassek Grzegorz, Młeczek Tomasz	Eksploracja i inwentaryzacja jaskiń Polskich Karpat Fliszowych (wrzesień 2012r - sierpień 2014 r)

SESJA POSTEROWA 18.45-19.30**Prowadzący Prof. dr hab. Helena Hercman**

KASPROWSKA-NOWAK KATARZYNA	poster	Katarzyna Kasprowska - Nowak	„Projekt zagospodarowania turystycznego Jaskini Biśnik (Wyżyna Krakowsko-Wieluńska)“
KASPROWSKA-NOWAK KATARZYNA	poster	Katarzyna Kasprowska - Nowak	„Walory turystyczne i przemiany środowiska Doliny Wodącej“ (Wyżyna Krakowsko-Wieluńska)“.
KOVBASNIUK KOSTIANTYN	poster	Kostiantyn Kovbasniuk, Oles Ridush	Recent activity of Chernivtsi Speleological Club ‘Troglodyte’
MACKIEWICZ PAWEŁ	poster	Paweł Mackiewicz, Teresa Wiszniowska, Krzysztof Stefaniak, Paweł Socha, Adam Nadachowski	Wnioskowanie o diecie niedźwiedzia jaskiniowego w oparciu o analizę grubości i struktury szkliwa zębów
MAKOLSKI KRZYSZTOF	poster	Stefan Cacoń Krzysztof Mąkowski Mirosław Kaczałek	Prace geodezyjne zrealizowane w Jaskini Niedźwiedziej przez pracowników i studentów Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu
MIESZKOWSKI MACIEJ	poster	Maciej Mieszkowski	Obiekty jaskiniowe polskiej części Sudetów wraz z ich przedpołem w obrębie województwa dolnośląskiego - stan rozpoznania
POPOVIC DANIJELA	poster	Danijela Popović, Mateusz Baca, Krzysztof Stefaniak, Grzegorz Lipecki, Adam Nadachowski, Martin Sabol, Bogdan Ridush, Martina Robličková, Vlastislav Káňa, Anna Stankovic, Paweł Mackiewicz	Badania genetyczne populacji niedźwiedzia jaskiniowego (Ursus spelaeus) z Europy Środkowej i Wschodniej

RATAJCZAK URSZULA	poster	Urszula Ratajczak, Piotr Wojtal, Krzysztof Stefaniak	Szczałki kostne koziorożca (<i>Capra</i> sp.) oraz kozicy <i>Rupicapra rupicapra</i> (Linnaeus, 1758) z czwartorzędowych osadów Jaskini Bacho – Kiro (Bułgaria) oraz z jaskiń Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej
ROHOVEC JAN	16.00- 16.15	Šárka Matoušková, Helena Hercman, Michal Gąsiorowski, Jan Rohovec	U-series dating of cave deposits using ICP-MS method
SUDOŁ MAGDALENA	poster	Maciej T. Krajcarz, Magdalena Krajcarz, Magdalena Sudoł, Piotr Wojtal, Herve Bocherens	Paleoekologia kopalnej fauny z jaskiń Jury Polskiej (Jaskinia Perspektywiczna i Jaskinia Nietoperzowa) na podstawie badań izotopowych
WOJCIECH WRÓBLEWSKI	poster	Wojciech Wróblewski	Charakterystyka trawertynów z kanionu rzeki Baidarka w paśmie Wielkiego Kaukazu (Khevi, północno-wschodnia Gruzja)
ZATORSKI MICHAŁ	poster	Michał Zatorski	Strukturalne uwarunkowania rozwoju Jaskini Mrocznej w Beskidzie Niskim

ZEBRANIE SEKCJI SPELEOLOGICZNEJ PTP im. M. KOPERNIKA 19.30-20.00

UROCZYSTA KOLACJA 20.00 –

PROGRAM SYMPOZJUM

16.10.2014 (czwartek)

- 12.00-14.00** Rejestracja uczestników w Kompleksie Gastronomiczno-Hotelowym „Puchaczówka”;
Sienna 5c; 57-550 Stronie Śląskie
- 14.00-20.00** **Sesja terenowa A**

W związku z tym, że Jaskinia Niedźwiedzia znajduje się na terenie rezerwatu i obowiązuje tam zakaz wjazdu bez zezwolenia, organizatorzy zorganizowali transport z miejsca zakwaterowania bezpośrednio do Jaskini Niedźwiedziej. Orientacyjny koszt przejazdu w obie strony około 8 PLN od osoby.

- Ok. 20.00** Obiadokolacja

17.10.2014 (piątek)

- 7.30** Śniadanie
- 8.00-9.00** Rejestracja uczestników w Kompleksie Gastronomiczno- Hotelowym „Puchaczówka”;
Sienna 5c; 57-550 Stronie Śląskie
- 9.00** Oficjalne otwarcie Sympozjum
- 9.30-14.00** Sesja referatowa
- 13.00-14.00** Rejestracja uczestników w Kompleksie Gastronomiczno-Hotelowym „Puchaczówka”;
Sienna 5c; 57-550 Stronie Śląskie
- 14.00 - 15.00** Obiad
- 15.00 - 18.45** Sesja referatowa
- 18.45 -19.30** Sesja posterowa
- 20.00** Uroczysta kolacja

18.10.2014 (sobota)

- 7.30** Śniadanie
- 8.30-19.00** **Sesja terenowa B**
- W czasie sesji terenowej obiad zaplanowany będzie w godzinach w **14.00 – 15.00 w terenie**
- 20.00** Kolacja grillowa

19.10.2014 (niedziela)

- 7.30** Śniadanie
- 8.00 – 14.00** **Sesja terenowa C**
- Dla uczestników sesji terenowej C1, śniadanie będzie o godzinie **7.00**
- 13.00 -14.30** Obiad
- 14.30** Zakończenie sympozjum

Sesje terenowe

Sesja terenowa A (czwartek 16.10.2014 w godzinach od 14.00 do ok. 19.00)

Sesja A1 - Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie (trasa turystyczna). Zjawiska krasowe Jaskini Niedźwiedziej i doliny Kleśnicy; hydrologia, osady, stratygrafia, datowanie, paleogeografia i ewolucja środowiska przyrodniczego w czwartorzędzie.

Sesja terenowa A2 – „Stare nowe dolne” partie Jaskini Niedźwiedziej (wyłącznie dla osób zarejestrowanych na Sympozjum Speleologicznym; trasa wymagająca umiejętności speleologicznych, kombinezonu, kasku i czołówki).

Ze względu na obszar chroniony będzie zorganizowany płatny dojazd z Pensjonatu „Puchaczówka” do Jaskini Niedźwiedziej i z powrotem. Obowiązuje zakaz wjazdu samochodami na teren rezerwatu „Jaskinia Niedźwiedzia”.

Sesja terenowa B (sobota 18.10.2014 w godzinach od 9.00 do ok. 19.00)

Sesja B1 – zjawiska krasowe Doliny Morawy, Jaskinia na Špičáku i Na Pomezi. Dojazd autokarami. Wymagany ubiór terenowy, dla osób wchodzących do jaskini Tvarozné díry kombinezon, czołówka, kask, kalosze.

Sesja terenowa C (niedziela 19.10.2014 w godzinach od 9.00 do ok. 16.00)

Sesja terenowa C1 – Sala Mastodonta (o uczestnictwie decyduje członkostwo w Sekcji Speleologicznej PTP, wyłącznie dla osób zarejestrowanych na Sympozjum Speleologicznym; trasa wymagająca bardzo dobrych umiejętności. Dojście do Sali Mastodonta wymaga pokonania kilku miejsc bardzo trudnych wspinaczkowo wejść oraz trzech zacisków, z tego jeden klasy Z3. Organizatorzy zastrzegają sobie weryfikację osób przed wejściem i w trakcie trasy, konieczny kombinezon PCV, uprząż ze sprzętem, kask i czołówka, liczba miejsc ograniczona) Obowiązuje zakaz wjazdu samochodami na teren rezerwatu „Jaskinia Niedźwiedzia”.

Sesja terenowa C2 – Kopalnia uranu w Kletnie (kras kopalny), Muzeum Ziemi w Kletnie

Sesja terenowa C3 – Jaskinia Kontaktowa, Jaskinia w Rogóźnie, Jaskinia Radochowska (konieczne są kombinezony, kaski i oświetlenie – dojazd samochodami uczestników)

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM SESJI W DNIU 17.10.2014

KOSZTY UCZESTNICTWA

Istnieje możliwość uczestnictwa w Sympozjum bez korzystania z oferowanych noclegów i wyżywienia – w takim przypadku wymagane jest uiszczenie opłaty konferencyjnej. Opłata konferencyjna obejmuje udział w sympozjum, materiały sympozjalne, udział w sesjach terenowych (wraz z przejazdami). Opłata zniżkowa przysługuje Członkom Sekcji Speleologicznej. Koszty ubezpieczenia nie są uwzględnione w opłacie sympozjalnej; uczestnicy są proszeni o ubezpieczenie się indywidualnie.

Z uwagi na konieczność wcześniejszej rezerwacji noclegów i posiłków koszty wyżej wymienionych usług będą rozliczane według deklaracji w karcie zgłoszeniowej.

Możliwy będzie udział w sesjach referatowych i posterowej w dniu 17.10.2014 na zasadzie opłaty jednodniowej – opłata w kwocie 40 PLN od osoby, pokrywająca koszty przerw kawowych i wynajmu sali (opłata nie uwzględnia materiałów sympozjalnych).

Opłata konferencyjna	90 PLN
Opłata konferencyjna zniżkowa	80 PLN
Opłata konferencyjna jednodniowa- sesja referatowa	40 PLN
Dojazd do rezerwatu „Jaskinia Niedźwiedzia”	8 PLN
Nocleg	
Pokój 1- osobowy	68 PLN
Pokój wieloosobowy	45 PLN
Wyżywienie	
Śniadanie	20 PLN
Obiad	35 PLN
Obiadokolacja	35 PLN
Uroczysta kolacja	80 PLN
Kolacja grillowa	35 PLN

WPLATY

Opłatę konferencyjną, koszty zakwaterowania i wyżywienia tradycyjnie będzie można wpłacać na miejscu po przyjeździe.

INFORMACJE DLA AUTORÓW REFERATÓW I KOMUNIKATÓW

Autorzy referatów i komunikatów proszeni są o przygotowanie prezentacji w formacie **Microsoft Power Point** lub **PDF** oraz wcześniejsze skopiowanie ich do komputera w sali konferencyjnej. Maksymalny czas wystąpienia wynosi 15 minut (**referat 10 minut + dyskusja 5 minut**) i 10 minut (**komunikat 7 minut + 3 minuty**).

Autorzy posterów (**koniecznie w formacie A1**) proszeni są o dostarczenie ich do organizatorów przy rejestracji.

KORESPONDENCJA

Adres e-mail: mgr Urszula Ratajczak Zakład Paleozoologii, Instytut Biologii Środowiskowej, Uniwersytet Wrocławski, ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław; ratajczakurszula@gmail.com
tel. 536235146